

Prædiken til Alle helgens dag

Matt. 5, 1-12

I sommer besøgte jeg Salisbury Cathedral i Sydengland. I kirken har man valgt at vise skiftende udstillinger med nutidige kunstnere, og denne sommer var det den sydamerikanske skulptør Ana Maria Pacheco (f. 1943), hvis særprægede kunst kunne opleves rundt om i kirkerummet. Udstillingen hed *Dispersing the Night*, der oversat betyder noget i retning af at sprede mørket, at gennembryde natten. Særligt det største af kunstværkerne, figurgruppen *Shadows of the Wanderer* tiltrak sig vores interesse. Anmassende er den, ikke til at komme udenom. Der står den og tvinger os ved sin blotte tilstedeværelse til at forholde os, reflektere over, hvad i al verden der er på færde her? Udstillingsfolderen fortæller, at skulpturen er inspireret af den antikke, romerske digter Vergils (fra omkring år 29 f.Kr.) fortælling om helten Æneas, der i *Æneiden* redder sin far ud af den belejrede, tabte hjemby Troja. Hvad vi ser er altså Æneas, der med sin far på ryggen, har mistet sit hjem og sin kendte hverdag og nu er på vej mod en ukendt fremtid. Bag ham følger 11 mørke figurer, skygger, de er klædt i grå-sort kapper og har hver deres markante ansigtsudtryk. Æneas i Salisbury er et meget rammende

billede på den, der netop har mistet én, de ikke kan undvære, og som nu derfor i følelsesmæssig forstand er blevet hjemløs, en eksistentiel flygtning, der er blevet frataget sin kendte hverdag og ikke længere kan genkende sin virkelighed og måske oven i købet har børn eller gamle forældre at tage sig af midt i sorgen. De 11 figurer repræsenterer sorgens mange modsatrettede og forskelligartede følelser; frygt, forvirring, vrede, forundring, rædsel, vantro, utryghed, fortvivelse. Skulpturgruppen er et materielt, konkret udtryk for de vilkår, enhver af os er underlagt: splittelsen, dødens uundgåelighed, tab, sorg og kamp for at finde en ny vej, et nyt hjem. Lige så anmassende som skulpturen var den sommerdag i Salisbury, ligeså anmassende er død, tab og sorg for os. Ikke til at komme uden om eller slippe fri for. Også vi fornemmer længslen efter om dog ikke mørket kunne spredes, at lidt lys dog ville bryde gennem sorgen i dag, at natten kunne overvindes.

Det er Alle helgens dag, og vi mindes i dag dem, der ikke længere er i blandt os, mindes i taknemmelighed, hvad de har givet os, været for os. Vi samles om deres navne og erindringer om dem. De efterlod sig spor i os,

følelser og tanker og erindringer, de har rørt os og fået os til at leve. Måske tænker vi i dag på en ægtefælle, som var elsket? Måske var der en søster, vi delte oplevelser med? en farfar som altid hjalp andre, en farmor, som havde styrke til at stå igennem dårlige tider, en kreativ oldefar, en ven, man altid kunne stole på og være hos, en morfar, som kunne være glad for de mindste ting. Mennesker kan være som lys, almindelige mennesker, vel at mærke, de lyser op i vores liv på grund af noget de gør godt, på grund af noget godt de har gjort for et andet menneske: elsket, inspireret, lyttet, leget, snakket. De har vist sig som hele mennesker for os, med krop og sjæl, på ondt og godt og har på den måde gjort opmærksom på livets hellighed.

Bibellæsningerne, der hører til denne dag, kredser om længsel. Længslen efter – eller *visionen* om en verden uden vold, uden ondskab, uden død, uden ødelæggelse, uden frygt, uden sorg, uden tvivl. Saligheden er et gammelt ord, mest brugt om det hinsides – altså paradisforestillingen, dér hvor alting skal blive godt – og kun Guds lys skinner i sin herlighed. Men hvor ville det være saligt, hvis vi også kunne opleve saligheden her – mens vi er – bare glimtvis.

Og her mener jeg saligheden, forstået som det, at der kommer ro til hjerte og hoved, så vi bliver fri for bekymringer, fri for tvivlen, fri for sorgen – *sjælefred*. Længslen efter salighed skinnede netop også gennem titlen på udstillingen i Salisbury: At mørket bliver brudt, at natten bliver overvundet og at lyset får livet til igen at blive godt og fortroligt. Kunne det ske – ville det være som en

opstandelse fra de døde.

Salighed er netop, hvad Jesus taler om i bjergprædikenen, som vi hørte fra *Matthæusevangeliet* før. ”Salige er de, der sørger, for de skal trøstes”, siger Jesus. Han taler til en skare fattige, undertrykte, bange og sørgende mennesker. Han forkynder håb og Gudsrig og glæde. Hvordan hænger det sammen?

Det kan vi jo godt spørge om, når vi hører evangeliet til denne Alle helgens dag, hvor vi er samlet om en fælles erfaring af at miste, og så er det, at vi hører Jesu ord om, at vi er salige. At der er håb, og at Gudsriget er kommet til os.

Hvis vi for en stund tænker på os selv som Æneas i Salisbury, så er hans tab og fortvivelse ikke til at komme udenom. Hans virkelighed er tabets. Men det er heller ikke til at komme uden om det faktum, at han står i kirken. Og det gør hele forskellen. For dermed er han i en sammenhæng, hvor fortællinger, billeder, arkitektur, toner og liturgi fortæller ham om en *anden* virkelighed. Kirkerummets stemmer, billeder og toner *vil* Æneas, *vil* den sørgende, *vil* os noget. Vi er i en sammenhæng, hvor tabet og sorgen ikke er den definerende, endegyldige virkelighed. På en Alle helgens dag hører nemlig både Æneas og vi, at Gud ser os, at Gud er på færde i vores liv for at trøste, opbygge og styrke os, give os mod. For at give os fremtid og en ny vej.

Når vi derfor sørger, er der på underlig vis en virkelighed, der kan fylde os og gå op for os: Gud er altid på færde overalt. Vi og vores kære, i liv og død, tilhører Gud og er hos ham. Det er en usynlig men sand virke-

lighed, og måske opdager vi det først for alvor, når vi sørger. Og måske lige netop *derfor* er det saligt at sørge.

Når vi hører Jesus prise disse mennesker salige i dag, så siger han ikke bare til dem – det skal nok gå det hele. Livet skal gå videre. Glæd jer over det. Hans ord vidner om, at Han ser os – dér hvor vi er: som dem, der kan føle sig fattige i ånden – som dem, der sørger og er sagtmødige, som nogen, der hungrer og tørster efter retfærdighed, og beder om barmhjertighed og ønsker fred.

Han ser os – som de mennesker vi er, der bærer rundt på en sorg, sådan som ethvert menneske gør. Eller bærer rundt på en usikkerhed, en rådvildhed, en uro.

Han ser os også som dem, der har en vilje, en stædighed og en forventning til det her liv, en længsel efter at det skal være godt og at det skal blive godt, at vi skal være med til – sammen – at gøre det til et godt liv for hinanden.

Selvom det er hårdt, livet, og vi møder modstand, og vi alle hver især har noget at kæmpe med, siger han: Fryd jer og glæd jer, Jeres løn skal være stor i Himlene. Det håb var han selv drevet af her i verden. Han inkarnerede det – lod det blive kød og blod, krop og handlinger. Og han frelste os ved det, han gjorde ved at give os del i det levende håb – håbet om, at glæden er større og kærligheden er størst.

Og det er det håb, vi er samlet om og tænder lys for, som kan lade os stå op fra de døde og blive levende igen.

Nok er tabet og sorgen anmassende og ikke til at komme udenom. Men sorgen får ikke lov at fylde det hele. For der er noget mere

at sige. Døden er ikke det sidste, der er at sige om et menneske. Derfor kan det være saligt at sørge. Netop dén, der sørger, kan opdage, at vi ikke kun mistede, at vi fik noget givet.

Lad os da i dag tænde lys på gravene og sætte blomster. Lad os takke for det, som de gav os, de, der gik foran os, for det, de betød, de spor, de lagde ud, for den kærlighed, de gav os, og lad os takke Gud for, at vi alle, levende og døde, ja hele verden, stadig er Guds, og at hvor Gud er på færde, da bliver mørket gennembrudt, da bliver natten overvundet af et lys, der aldrig slukkes, og som vi allerede her og nu kan erfare i glimt som glæde og fred, ja som salighed. Amen.

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

Lone Vesterdal

Bramdrup

Salmer:

729, 571, 552, 838 (fra "100 salmer"), 732

Ana Maria Pacheco, *Shadows of the Wanderers*, 2008. Foto: Ash Mills Photography